

SİRKÜ : 2005/19
Konu : Tevsik Zorunluluğu

KAYSERİ
21.12.2005

Genel Müdürlüğü'ne

Ticaret Müdürlüğü, Muhasebe Müdürlüğü'ne

Maliye Bakanlığınca, ticari işlemler ve finansal hareketlerin taraflarının izlenmesi ve vergiyi doğuran olayların mali kurumların kayıt ve belgeleri yardımıyla tespit edilmesi amacıyla 320, 323, 324 ve 332 No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 1 No.lu Vergi Usul Kanunu Sirküleri yayımlanmış, Mali Müşavirliğimizce de 2003/09, 2003/10, 2003/13 ve 2004/12 no.lu sirküler ile söz konusu yasal düzenlemeler hakkında bilgi verilmiştir.

Ancak bazı firmalarda ödeme ve tahsilatların tevsikine ilişkin düzenleyici mevzuat hükümlerinde tereddütler olduğu görülmüş olup, konunun önemine binaen ödeme ve tahsilatların tevsikine ilişkin aşağıdaki açıklamalar yapılmıştır.

1- Ödeme ve Tahsillerin Bankalardan Geçirilmek Suretiyle Tevsik Edilmesi

Birinci ve İkinci Sınıf Tüccarlar, Kazancı Basit Usulde Tespit Edilenler, Defter Tutmak Zorunda Olan Çiftçiler, Serbest Meslek Erbabı, Vergiden Muaf Esnaf, halen 8.000 YTL. olarak uygulanan tutarı aşan ödeme ve tahsilatlarını Banka kayıtlarıyla tevsik etmek zorundadır.

Bankalar aracı kılınmak suretiyle; havale, çek, kredi kartı ve bankalar aracılığıyla tahsil edilen senetler gibi bankacılık araçları kullanılarak yapılan ödemeler ve tahsilatlar tevsik edilmiş sayılacaktır. Bankaların internet şubeleri üzerinden yapılan işlemlerde aynı kapsamdadır.

Yukarıda sayılan mükelleflerin kendi aralarında yapacakları ticari işlemler ile nihai tüketicilerden (Türkiye'de mukim olmayan yabancılar hariç) mal veya hizmet bedeli olarak yapacakları tahsilat ve ödemelerin yanı sıra tespit edilen tutarı aşan avans, depozito, pey akçesinin de ayrıca aynı yolla tevsik zorunluluğu bulunmaktadır.

Tevsik zorunluluğu 01.08.2003 tarihinden itibaren başlamış olup, 323 Seri No.lu VUK Genel Tebliği ile tevsik zorunluluğunun sınırı 10.000.000.000 TL. olarak tespit edilmiştir. Daha sonra yayımlanan 332 Seri No.lu Tebliğ ile 01.05.2004 tarihinden itibaren tevsik zorunluluğunun sınırı 8.000.000.000 TL. (8.000 YTL.) olarak değiştirilmiş olup, halen bu tutar geçerlidir.

2. Uygulamayla İlgili Açıklamalar

2.1- Vadeli Satışlar

2.1.1- Mal veya hizmet bedeli için düzenlenecek faturalardaki meblağın 8.000 YTL.'yi aşması tevsik mükellefiyeti için yeterli olacaktır. Bu bedelin farklı tarihlerde ödenmesi ve her bir ödeme tutarının 8.000, YTL.'nin altında olması halinde bile tevsik edilmesi gerekmektedir.

Örnek: Mükellef A 30.000 YTL. bedelinde bir malını satmış ve faturasını düzenlemiştir. Ancak malın tutarı 6.000 YTL. tutarında 5 eşit taksitte tahsil edilecektir. Fatura bedeli tevsik zorunluluğu için belirlenen 8.000 YTL. limitini aştığı için taksit tutarı olan 6.000 YTL. belirlenen limitin altında olmasına rağmen tahsilatların tevsik edilmesi gerekmektedir.

2.1.2- Cari Hesaba Yapılan Kayıtlar: Tevsik kapsamında girmeyen fatura tutarlarının cari hesaba kaydedildiği durumlarda borç toplamı 8.000 YTL.'yi aşarsa ödeme ve tahsillerin tevsik edilmesi gerekmektedir.

Örnek: A firması 4.000 YTL. tutarında çeşitli tarihlerde 5 adet fatura düzenlenmiş ve fatura bedelleri tahsil edilmemiştir. Bu faturalar sebebiyle B firmasının cari hesapta toplam 20.000 YTL. borcu gözükmemektedir. Borç tutarı tevsik zorunluluğu olan 8.000 YTL.'yi aştığı için artık tahsilatın tevsik edilmesi gerekmektedir.

3. Tevsik Zorunluluğundan Kurtulmak İçin Ödemelerin Parçalara Ayrılması

Tevsik zorunluluğu kapsamında olan tahsilat ve ödemelerin tevsik zorunluluğundan kaçmak amacıyla parçalara ayrılması kabul edilmeyecek, aynı günde aynı kişi ve kuruluşlara yapılan işlemler tek bir tahsilat veya ödeme kabul edilecektir.

4. Tahsilat ve Ödemelerde Çek Kullanılması

Firma veya müşteri çeki ile yapılan tahsilat ve ödemelerde çekin tam ciro (Ciro edilen çekin arkasına ciro edilen kimsenin isim, unvan, vergi kimlik numarası ve adresinin yazılması ile yapılan cirodur.) yapılması halinde çekin arkasında isim, unvan, vergi kimlik numarası ve adresinin yazılması, hamiline düzenlenen çekinde aynı şekilde ciro edilmesi, beyaz ciro (Hamiline veya çeki isim ve imza ile yapılan cirodur) yapılması halinde ise bu çekleri için "çek alım bordrosu" düzenlemesi bu bordroda çeki düzenleyen yada çeki devredenin adı, soyadı, vergi kimlik numarası ile imza ve kaşesinin bulunması gerekmektedir.

Tevsiki zorunlu bir borcun bir kısmı çekle bir kısmı ilgili kurumlar aracılığıyla ödenebilir. Ancak kalan bakiye kısım için bile nakit ödeme yapılmamalıdır.

Örnek: A firması B firmasına olan 30.000 YTL. tutarındaki borcunun tamamını çekle ödeyebilir veya 29.500 YTL.'sini çekle bakiye 500 YTL.'yi ise banka vasıtasıyla ödeyebilir. Ancak bakiye 500 YTL. için kasadan nakden ödeme yapamaz.

5. Ticari İçeriği Olmayan Tahsilat ve Ödemeler

İşletmelerin kendi ortakları ile diğer gerçek veya tüzel kişilerle olan ve herhangi bir ticari içeriği olmayan nakit hareketlerinde işlem tutarının 8.000 YTL.'yi aşması halinde bunlara ilişkin tahsilat ve ödemelerinde tevsik edilmesi gerekmektedir.

Örnek 1: A işletmesi ortağı olan B işletmesinden nakit olarak borç almıştır. Bu borç ticari bir içeriği olmamakla birlikte nakit hareketi söz konusu olduğundan alınan borcun 8.000 YTL.'yi aşması halinde bu borca ilişkin tahsilat ve ödemenin tevsik edilmesi gerekmektedir.

Örnek 2: A şirketi nakit ihtiyacı olan 20.000 YTL.'yi aynı gün ortaklarından B'den 7.500 YTL., C'den 7.000 YTL. ve D'den 5.500 YTL. olarak karşılamıştır. Tevsik zorunluluğuna girmemek için tahsilatların bu şekilde parçalara ayrılması tevsik zorunluluğu dışına çıkarmaz. A işletmesi ortağı olan B işletmesinden nakit olarak borç almıştır. Bu borç ticari bir içeriği olmamakla birlikte nakit hareketi söz konusu olduğundan alınan borcun 8.000 YTL.'yi aşması halinde bu borca ilişkin tahsilat ve ödemenin tevsik edilmesi gerekmektedir.

6. Serbest Meslek Erbabı Tarafından Yapılan Tahsilatlar

Serbest meslek erbabı hizmet ifasını müteakiben yaptığı tahsilat için serbest meslek makbuzu düzenlemektedir.

Söz konusu mükelleflerin mesleki faaliyetlerine ilişkin olan ve tutarı 8.000 YTL.'yi aşan her türlü tahsilatlarını tevsik etmesi gerekmektedir.

7. Tevsik Zorunluluğu Olmayan Ödeme ve Tahsilatlar

Aşağıdaki işlemlere konu ödeme ve tahsiller tevsik zorunluluğu kapsamında değildir.

1- Tevsik zorunluluğu kapsamına giren kişiler ile nihai tüketicilerin genel ve katma bütçeli idareler ile döner sermaye işletmelerine yapacakları ödeme ve tahsilat işlemleri.

2- Genel ve Katma Bütçeli İdareler, İl Özel İdareleri, Belediyeler ve bunların teşkil ettikleri birlikler, Kanunla kurulan diğer kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan ve işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşlar veya bunlara ait veya tabi diğer müesseseler tarafından yapılan ihalelere ilişkin yatırılması gereken teminat tutarları,

3- Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları,

4- Yetkili Döviz Müesseseleri,

5- Noterler,

6- Tapu İdarelerinde yapılan işlemler,

8. Tevsik Zorunluluğu Olan İşlemlere Uymamanın Müeyyidesi

Vergi Usul Kanununun mükerrer 355. maddesinde yer alan hükme göre tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayan mükelleflerden her birine, her bir işlem için ilgili yıllarda aşağıda belirtilen tutarlardan az olmamak üzere işleme konu tutarın % 5'i nispetinde özel usulsüzlük cezası kesilmektedir. Bu ceza mükellefler arası ticari işlemlerde birinin tahsilatı diğerinin ödemesi olacağından özel usulsüzlük cezası her iki mükellef için uygulanacaktır.

Mükellef Grupları	Bir İşleme Uygulanacak Ceza	
	2005 Yılı	2006 Yılı
Birinci Sınıf Tüccarlar İle Serbest Meslek Erbabı	1.180 YTL.	1.290 YTL.
İkinci Sınıf Tüccarlar İle Defter Tutan Çiftçiler, Basit Usulde Vergilendirilenler	550 YTL.	600 YTL.
Vergiden Muaf Esnaf	270 YTL.	290 YTL.

Bilgi ve gereği rica olunur.

